

dotyczy postępowania: **Świadczenie usług pocztowych na przesyłki o masie do 2000 g w obrocie krajowym i zagranicznym dla Głównego Instytutu Górnictwa.**

Zamawiający informuje, że do w/w postępowania wpłynęły następujące pytania:

I Postanowienia SIWZ Rozdział III, Opis Przedmiotu Zamówienia, Opis wymagań, o których mowa w art. 29 ust. A (umowa o pracę) podpunkt C) Zamawiający określa możliwość obciążenia Wykonawcy karą umowną.

Wykonawca wskazuje, iż postanowienia siwz w tym zakresie, w szczególności wysokości kar umownych są sformułowane w sposób naruszający naczelne zasady zamówień publicznych co uniemożliwia de facto złożenie oferty przez Wykonawcę.

Konieczność zapłaty kar w wysokości przewidzianej w w/w punkcie siwz jest rażąco wygórowana i wskazuje na oczywistą dysproporcję pomiędzy ciężarem naruszenia obowiązków przez Wykonawcę a rozmiarem sankcji wymierzonej z tego tytułu.

Jak wskazuje bowiem orzecznictwo np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2014 roku (Sygn. akt: IV CSK 416/13) "w przypadkach dużej dysproporcji między wysokością zastrzeżonej kary umownej a interesem wierzyciela chronionym za pomocą kary umownej dopuszczalne jest – na podstawie art. 484 § 2 Kodeksu cywilnego – zmniejszenie kary umownej przez sąd, na żądanie dłużnika. Zmniejszenie zastrzeżonej kary umownej opierać się może na łącznym stosowaniu obu wskazanych w art. 484 § 2 Kodeksu cywilnego podstaw miarkowania. Jest tak wtedy, gdy kara umowna po zmniejszeniu jej z powodu wykonania zobowiązania w znacznej części pozostaje nadal rażąco wygórowana". W takiej sytuacji dany wykonawca będzie korzystał z możliwości miarkowania kary wskazanej w art. 484 § 2 kodeksu cywilnego, zwłaszcza mając na uwadze, iż przy tak ogólnym i niedoprecyzowanym sposobie formułowania podstawy do skorzystania z kary umownej można przyjąć, iż Zamawiający będzie korzystał ze swojego uprawnienia w sytuacji zrealizowania przez wykonawcę znaczącej części przedmiotu zamówienia w danym okresie rozliczeniowym, czy wręcz w okresie trwania umowy.

Zasadność takiego stanowiska znowu znajduje potwierdzenie w orzecznictwie. Zgodnie bowiem z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 lutego 2014 roku (Sygn. akt : I ACa 710/13) "możliwość miarkowania kary umownej ze względu na wykonanie zobowiązania w znacznej części powinna ograniczać się do przypadków, gdy kara umowna ustalona jest w stałej wysokości bez względu na zakres uchybień dłużnika; jeżeli zaś strony w umowie zróżnicowały karę umowną w zależności od stopnia niewykonania zobowiązania lub rodzaju i wagi konkretnego uchybienia, to dłużnik nie może powoływać się na wykonanie zobowiązania w znacznej części jako na przesłankę miarkowania. Będzie tak wówczas gdy kara umowna ustalona jest w postaci stawki dziennej lub tygodniowej. Z kolei przy przesłance rażąco wygórowanej kary umownej należy się kierować stosunkiem tej kary do należnego uprawnionemu odszkodowania, które należałoby się mu na zasadach ogólnych - a nie relacją kary do świadczenia głównego, do interesu wierzyciela oraz do szkody".

Zatem punktem wyjścia dla rozważań nad dopuszczalną wysokością kary umownej powinno być określenie funkcji, jaką ta instytucja ma pełnić w obrocie gospodarczym. Celem unormowania instytucji kar umownych było zapewnienie stronie pewności poprawnego wykonania zobowiązania wynikającego z umowy, a nie stworzenie jednemu z kontrahentów okazji do wzbogacenia się kosztem drugiej strony. Kara stanowi bowiem odszkodowanie umowne, odszkodowanie natomiast nie powinno przewyższać szkody ani stanowić źródła wzbogacenia się poszkodowanego. Relacja wysokości kwot, których zapłaty będzie mógł żądać Zamawiający, do rzeczywistej skali niewykonania lub nienależytego wykonania usługi wskazuje, że kara umowna w przedmiotowym zamówieniu nie spełnia funkcji kompensacyjnej (jako że znacznie przewyższa wysokość ewentualnej szkody poniesionej z tego tytułu przez Zamawiającego), lecz stanowi przyczynek do wzbogacenia się Zamawiającego.

Co więcej, ustalanie wysokości kary umownej powyżej pułapu, którego wysokość byłaby uzasadniona wagą naruszenia obowiązków Wykonawcy jest bezprzedmiotowe, gdyż nie spowoduje już dodatkowej motywacji u Wykonawcy. Kwestię motywacji jako jednego z czynników branych pod uwagę przy dokonywaniu oceny, czy kara umowna ma wygórowaną wysokość, poruszyła także Krajowa Izba Odwoławcza: „o karze rażąco wygórowanej można mówić w sytuacji, gdy jej wysokość przekracza granice motywacji wykonawcy do realizacji zamówienia i stanowi przyczynek dla zamawiającego do wzbogacenia się” (orzeczenie KIO/UZP1839/09 z dnia 19 lutego 2012 r.). Kara umowna ustalona na zbyt wysokim poziomie przestaje spełniać funkcję stymulacyjną (motywującą dłużnika do prawidłowego wykonania zobowiązania), a staje się źródłem nadmiernej represji wobec Wykonawcy. Praktykę obciążania Wykonawcy karą w wysokości nieadekwatnej do stopnia niewywiązywania się z obowiązków umownych, przy jednoczesnym braku wyznaczenia odpowiedniego terminu na usunięcie naruszeń zakwestionowała KIO w wyroku z dnia 6 września 2011 r.; Sygn. akt KIO 1800/11 : „Zamawiający w ogóle nie uwzględnił możliwości niezwłocznego usunięcia ewentualnych usterek przez Wykonawcę. Fakt ten sugerowałby, iż celem Zamawiającego nie jest dążenie do należytego wykonania umowy, a samo karanie Wykonawcy nawet za drobne i możliwe niezwłocznie do usunięcia usterki, co narusza art. 5 kc, art. 3531 kc w zw. z art. 14 ustawy pzp.”. Zgodnie z cytowanym orzeczeniem, represyjny charakter kary umownej nie powinien dominować nad jej odszkodowawczą funkcją.

Wskazać należy, że wyrażona w art. 3531 k.c. swoboda umów (z której Zamawiający mogłby wyciągać błędny wniosek, że wysokość kary umownej można ustalić w dowolnej wysokości), nie ma charakteru absolutnego i doznaje ograniczeń wynikających m.in. z właściwości stosunku prawnego czy zasad współżycia społecznego. Podkreślić należy, że nawet podpisanie umowy, w której zastrzeżono wygórowane kary umowne, nie wyłącza ochrony strony, która w wyniku nałożenia rażąco wysokich kar zostałaby pokrzywdzona. Dlatego nawet zaaprobowanie zapisów umowy w obecnym kształcie nie wyklucza możliwości miarkowania wysokości kary umownej przez sąd na podstawie art. 484 § 2, jeżeli tylko ma ona rażąco wygórowany charakter.

Sama praktyka rynku pocztowego wypracowała ponadto powszechnie przyjęte i stosowane wysokości kar, które operator, nie chcąc stracić zaufania u obecnych oraz potencjalnych klientów, jest w stanie respektować. Są one niższe niż te zaproponowane przez Zamawiającego, można zatem stwierdzić, że w warunkach realizacji przedmiotowego zamówienia również byłyby wystarczające.

Przewidziane w § 5 wzoru umowy kary umowne są zdecydowanie nieadekwatne w kontekście potrzeb i interesu Zamawiającego, charakteru świadczonych usług, a także ilości czynności wykonywanych przez Wykonawcę przy realizacji zamówienia. Przy tak znacznej ilości, nienależyte wykonanie jedynie kilku czynności (składowych danej usługi) pozbawiałoby Wykonawcę znacznej części należnego wynagrodzenia, co jest powodem, iż przedmiotowe zamówienie traci dla niego sens ekonomiczny i uniemożliwia mu złożenie oferty w przedmiotowym postępowaniu.

Pytanie: Mając na uwadze powyższe, Wykonawca, w celu ustalenia równej pozycji stron, zwraca się o powtórny analizę przedstawionych powyżej kwestii i rewizję stanowiska Zamawiającego w zakresie kar umownych poprzez: - wykreślenie zapisów dotyczących kar umownych.

Odpowiedź:

Zamawiający w pełni zgadza się z argumentami Wykonawcy co do wysokości stosowania kar umownych i jednocześnie zwraca uwagę, że w podpunkcie C rozdziału III SIWZ nie podaje wartości kary umownej, więc nie może być mowy o jej rażącym wygórowaniu.

Zamawiający ujął w specyfikacji następujące zapisy odnośnie kar umownych:

26. *Z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania usługi pocztowej, Zamawiającemu przysługuje odszkodowanie zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami rozdziału 8 ustawy Prawo pocztowe.*

27. *W przypadku nie wykonania usługi Poczty Firmowej w danym dniu Zamawiający przysługuje kara umowna zgodna z regulaminem Wykonawcy, który jest załącznikiem nr do umowy.*

28. *W razie gdy zapłata kary umownej nie pokryje poniesionej szkody, Zamawiającemu przysługuje prawo dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych.*

W związku z powyższym Zamawiający proponuje, aby karę umowną w tym przypadku określić na etapie przygotowania umowy z Wykonawcą wybranym w postępowaniu przetargowym.

Ponadto Zamawiający informuje, że w zamieszczonych w załączniku nr 7 do SIWZ Istotnych postanowieniach umowy (to nie jest wzór umowy) w ust. 5 mówi o maksymalnej kwocie umowy, a nie jak Państwo piszą „nieadekwatnych karach”.

II zał. nr 7 do SIWZ, Istotne postanowienia umowy, które zostaną wprowadzone do treści zawartej umowy w sprawie zamówienia publicznego, ust 29 „Wykonawca wyraża zgodę na potrącenie przez Zamawiającego bezspornych kar umownych z wystawionej przez Wykonawcę faktury”

Wyrażenie zgody na nieograniczone jednostronne prawo naliczenia kar umownych i potrącenia ich przez Zamawiającego z należnego Wykonawcy wynagrodzenia godzi nie tylko w interes Wykonawcy, ale także uniemożliwia mu podjęcie próby zbadania, czy naliczona kara umowna potrącona została prawidłowo i w odpowiedniej wysokości. Nadto stwarzając możliwość pozbawienia Wykonawcy efektywnego wynagrodzenia za spełnione świadczenie bez żadnej kontroli, czy to Wykonawcy, czy sądu, może być uznane za nadużycie prawa, skutkujące nieważnością tegoż postanowienia na podstawie art. 58 § 2 kodeksu cywilnego w zw. z art. 139 ust. 1 Prawo zamówień publicznych.

Pytanie: W związku z powyższym, z uwagi na nierówne ukształtowanie praw stron umowy, prosimy o wyjaśnienie, czy Zamawiający dopuszcza możliwość zmodyfikowania zapisów Umowy poprzez modyfikację zapisu i dodanie do treści Załącznika nr 7 do SIWZ Istotne postanowienia umowy, które

zostaną wprowadzone do treści zawartej umowy w sprawie zamówienia publicznego ust. 29 zwrotu: „po przeprowadzeniu postępowania potwierdzającego zasadność i wysokość naliczonej kary umownej”?

Odpowiedź:

Zamawiający wprowadzenie do ust. 29 następującego zwrotu: „po udokumentowaniu przez Zamawiającego zasadności i wysokości naliczonej kary”.

III Zamawiający w Załączniku nr 7 Istotne postanowienia umowy, które zostaną wprowadzone do treści zawartej umowy w sprawie zamówienia publicznego, ust 13 pkt. 4) określił termin zapłaty.

Pytanie: Czy Zamawiający wyrazi zgodę na modyfikacje zapisu zgodnie z poniższą propozycją:
Wynagrodzenie Wykonawcy będzie uiszczane przez Zamawiającego z dołu, przelewem na rachunek bankowy Wykonawcy w terminie 14 dni kalendarzowych licząc od dnia wystawienia faktury VAT.

Odpowiedź:

Zamawiający w ust. 13 pkt 3) załącznika nr 7 do SIWZ wskazuje formę wystawienia faktury jako elektroniczną i przesłanie jej do Zamawiającego na adres e-mail. W związku z powyższym Zamawiający nie widzi potrzeby modyfikowania zapisów Istotnych postanowień umowy ponieważ uważa, że przy należyтым wykonaniu przedmiotu umowy data wystawienia faktury przez Wykonawcy i data wpływu do Zamawiającego winna być ta sama.

IV Zamawiający w Zapytaniu Ofertowym Załączniku nr 7 Istotne postanowienia umowy, które zostaną wprowadzone do treści zawartej umowy w sprawie zamówienia publicznego, ust 13 pkt. 4) określił termin zapłaty prawidłowo wystawionej faktury.

Przepisy prawa nie przewidują instytucji „prawidłowej „faktury VAT. Ustawa o podatku od towarów i usług w art. 106e wymienia niezbędne elementy, która musi zawierać faktura. W przypadku błędów lub braków w fakturze podatnik zobowiązany jest, zgodnie z art. 106j wystawić fakturę korygującą bądź notę korygującą – zgodnie z art. 106k.

Faktura korygująca/nota księgowa nie dokumentuje odrębnego, niezależnego zdarzenia gospodarczego, lecz odnosi się ściśle do stanu zaistniałego w przeszłości. Punktem odniesienia do faktury korygującej/noty księgowej jest zatem faktura pierwotna.

W związku z tym należy przyjąć kurs waluty z dnia poprzedzającego dzień wystawienia faktury pierwotnej.

Faktura korygująca/nota księgowa powinna bowiem oprócz elementów korygowanych odzwierciedlać stan, w którym była wystawiona faktura pierwotna. Powyższe potwierdza stanowisko Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach w interpretacji z 31 października 2016 r., nr 2461-IBPB-1-3.4510.762.2016.1.JKT.

W świetle powyższych uwag stwierdzić należy, że brak jest podstaw do wprowadzenia pojęcia prawidłowości faktury a ewentualny błąd bądź brak w jej treści nie może mieć wpływu na umowny termin płatności.

Wnosimy zatem o wykreślenie słowa „prawidłową” z ust. 13 pkt. 4) Załącznika nr 7.

Odpowiedź:

Zamawiający pozostawia zapisy ust. 13 pkt. 4) Załącznika nr 7 do SIWZ bez zmian.

V Zamawiający w Załączniku nr 5 Formularz cenowy - przewiduje nadanie przesyłek rejestrowanych listowych krajowych i zagranicznych.

Pytanie: Czy w związku z możliwością odmowy przyjęcia przez adresata przesyłki rejestrowanej listowej i konieczności jej zwrotu do nadawcy Zamawiający dopuszcza rozszerzenie formularza cenowego o pozycje dotyczące kosztu zwrotów konkretnych przesyłek rejestrowanych listowych krajowych i zagranicznych?

Odpowiedź:

Zamawiający informuje, że formularz oferty będzie służył do porównania ofert, natomiast usługi które mogą wystąpić a nie są ujęte w formularzu ofertowym będą realizowane na podstawie cennika Wykonawcy który będzie załącznikiem do umowy.

Przewodniczący
Główny Inżynier Techniczny
Inż. Bogdan Chrzan

